

Prețulu

pentru Sibiu pe 1 anu întregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a în
lăintrulu monarchiei pe 1 anu
întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
În străinatate pe 1 anu 10 fl. sên
22 franci, pe 6 luni 5 fl. sên 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Anulu VI

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie sên linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a două si
a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
în modulu celu mai usioru prin
asemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redactiu-
nea Diariului

„Observatoriulu“ în Sibiu.

Nr. 8.

— Sibiu, Sâmbata 29/10 Februaru.

SIBIU

1883.

Lege contra usurariei.

Fiindu-câ tocma acum se afla în desbaterea
dietei din Budapeșt'a proiectulu de lege relativu la
usuraria (camataria), nu va fi de prisosu a tractă și
noi din nou acêșta cestiune de mare însemnatate,
care s'a ventilatu la diverse ocașuni de re-
petite-ori, adevărindu totuodată cu nenumerate
exemple scôșe din viêti'a poporului și din tiêr'a
întreaga devastatiunea și ruin'a ce se produce preste
totu printr'ins'a, câ prin focu și prin esirea apelor.

Legi contra usurariei au esistatu în tôte tim-
purile, — de presente esista și în tierile cele mai
înaintate economicese, cum sunt Germani'a și
Franci'a.

Cu câtu o tiêra este mai saraca, cu atâtu se
simte lips'a mai mare de astfelu de legi infrena-
tôrie de rapacitate. Cu ce rezultatu? Acêșta este
alta întrebare.

Din cuvântarile lungi pronunțate în diet'a
Ungariei se pare câ multi credu, câ prin nou'a
lege contra usurariei se va fi facutu unu mare pasu
spre înflorirea tierii; multi adeca punu partea cea
mai mare a saraciei poporului în sarcin'a usurariei.

Astfelu de legi au esistatu în Ungari'a și în-
ainte de 1848; totu asemenea și în Transilvani'a,
cu tôte acestea poporulu au fostu seracu și astadi
sub legi usurarie au ajunsu la sapa de lemn.
Deci va fi bine a crede, câ ori-câtu de draconice
aru fi dispoșitiunile noiei legi usurarie, în generalu
miseri'a nu numai nu va scadea, ci mai virtosu
va cresce în proporțiuni spaimentatôrie. Acêșta
voimu a o demonstră.

Cumcâ capitalistulu are dreptu nedisputabilu a
pretinde dela împrumutatoriu o parte ôre-care din
dobênd'a capitalulu seu, sau mai bine o anumita
suma pentru folosirea capitalulu seu, urmédia din
principiulu dreptulu de proprietate.

Usur'a ce se platescu pentru capitale de bani
nu este unu ce stabilu, ea variédia dupa timpu și
împregiurari; deci în proiectulu respectivu urmandu-
se legi de asemenea natura din Austri'a și Ger-
mani'a, nu se ficșase maximulu samei de usura,
sau lini'a de demarcare a usurariului; fapt'a de
usuraria care aru trage pedêpsa dupa sine în pro-
iectu nu este tocma precisu circumscrișta, din care
causa usurarii nu'si voru face mari doreri de capu.
Daca se folosese „usiurinti'a“ de minte a debito-
relui și „lips'a lui estrema“ spre a'lu „pagubi“
etc., atâtu este totulu în definițiunea relativă la
criteriulu faptei de usuraria.

Atâta stă. câ prețulu ori-carei marfe, prin
urmare și alu banului, care și elu este consideratu
totu numai câ marfa, se regulédia prin referinți'a
ce esista în unu anumitu timpu și locu între ce-
rerea și ofertulu capitalorulu, prin urmare usur'a
cresce sau scade, dupa cum va precumpeni concu-
renti'a în ofertulu sên în cererea de capitale.

Deci dupa principiulu concurentiei esista în
acelasiu timpu, înse în deosebite localitati, dobênda
diferitôre. Asia în capital'a tierii, unde sunt gra-
madite capitalele și bancile, dobênd'a de regula nu
este mai mare de 4—5%, pe candu în provinci, în
locuri departate de centru, unde lips'a de ca-
pitale se simte, unde dara se afla concurentia
numai în cerere dupa capitalu, dobênd'a e de re-
gula 12—20%.

Acêșta stare neregulata, sau mai dreptu anar-
chica în circulațiunea banului o vedemu la noi și
în tôte tierile agricole, prin urmare sarace de bani.

Eftinesce capitalulu de bani, pentru-câ și celui
mai saracu se'i faci posibilu a possede acestu midiu-
locu de schimb, și cu acêșta eftinire ai tocatu
dreptu în capu pe usurari.

Dara cum se pôte acêșta? Êta cum:

Banulu este pentru corpulu socialu aceea ce
este aerulu atmosfericu pentru corpulu fisicu, ambii
producu circulațiunea în mecanismu.

Dintre tôte masineriele câte stau omului la

dispoșitiune, nici-un'a nu are atâta putere în res-
pectulu economiei de timpu și munca, câ banulu.

Puterea omului a dispune de forțiile naturei
cresce în proporțiune drêpta cu usurarea schimbului
sau a circulațiunei de bani, êra acêșta din urma
cresce numai în mesur'a în care omulu pôte dispune
de midiuoculu de schimb, adeca de banu.

Cu câtu unu obiectu e mai folositoriu, cu
atâtu se cere mai multu, și în urma acesta cu atâtu
se și înmultiesce sau reproduce mai tare, prin ur-
mare cu atâta se va eftini mai multu.

Acestu principiu, care resulta din relațiunea
între ofertu și cerere, se aplica la tôte marfele și
în prim'a linia la prețulu banului.

Banulu are tendentia a merge acolo unde folo-
sulu lui este mai mare și dobênd'a pentru folosulu
lui mica; deci banulu merge din tierile agricole unde
e mai scumpu, în tierile industriale, unde e eftinu.

Acêșta atâta e de naturalu cum este naturalu,
câ ap'a e silit'a de legile fisice a curge în josu de
pe delu, unde nu se întôrce de câtu picuri pre-
facute în plôia. Siesurile sunt tierile industriale,
unde curge tóta ostenelâ tieriloru agricole sarace,
câ și ap'a de pe deluri și munti.

În ori-ce tiêra, unde banulu incurge mai cu
prisosintia, tôte iau alta fașia, munc'a și industri'a
castiga viatia, comerciantulu e mai întreprindiatoriu,
fabricantulu mai sirgutoriu și mai istetiu, agri-
cultorulu urmédia dupe plugulu seu mai cu mare
sirguintia și grija. Faceti câ în tiêr'a nôștra se
fia cautata puterea de munca fisica și intelectuale;
faceti câ lipsele nôștre se fia acoperite prin pro-
ductiunea nôștra, nu prin munc'a straina impor-
tandu mai tôte, pentru trebuințele nôștre din
străinatate, și atunci și daca nu vomu avea bani
de auru, cu care ne a dotatu natur'a cu prisos-
intia, tiêr'a va avea bani în abundantia, câ-ci
atunci și celu saracu va possede midilôce de cum-
perare, banulu eftinu fiindu. Atunci și puterea
usurariului se va slabi.

Dupa acestu principiu professatu de toti eco-
nomistii, și sanctionatu de viati'a practica, ur-
mandu domni dela putere, nu ar trebui se ia
refugiulu la midiuôce paliative, câ-ci bôl'a de care
sufere poporatiunea e cu multu mai mare și mai
periculôșta, decâtu se se pôta sanâ prin legi contra
usurariei. Numai reforme radicali, politice și eco-
nomice se ceru. Prea marea centralizare politica
— cum se vede la noi — are între alte și acelu
reu, câ trage dupa sine totudeauna și centralizarea
economica. În capital'a tierii se acumulédia
capitalele, câ-ci industri'a, comerțulu și tôte întrep-
rinderile mai însemnate se tragu acolo; și cu câtu
cresce și se înavutiesce mai tare capital'a în centru,
cu atâtu saraci'a cresce în proporțiuni mai mari
în periferia, la poporulu din provinci. Despre
adeverulu acesta se pôte convinge ori și cine.

În anii trecuti com. Széchenyi care venise
din străinatate unde a sîdiutu preste 10 ani, a
disu câtra amicii sei carii laudâ progressulu ce l'a
facutu capital'a: „Pe mine me supara vedîndu
„aceșta palate frumôșe, sciîndu ce miserie dom-
„nesce în proporțiune la poporu.“

Usurariulu nu este caus'a adevărata a saraciei
poporului, ci numai efectulu saraciei, elu ruinédia
pe celu devenitu saracu.

Adeverat'a causa a saraciei, prin urmare a
scumpetei de capitalu, este lips'a de industria și
comerțulu nationalu, exploatarea nôștra prin in-
dustri'a straina, scôțerea baniloru din tiêra; în
urm'a acestei stari anormale, cufundarea tierii în
datorii, care în urma ne silesce se atacamu chiaru
fundurile economice, pamentulu și economi'a de
vite, aprôpe singurele nôștre isvôre de venițu.

Usurari'a e atâtu de vechia, câtu de vechiu
este și omulu, și va trai pâna va trai și omulu,
câ-ci e unu vitiu câ și alte vitiuri legate de natur'a
omului.

Deci usurari'a nu se pôte esterminâ cu

totulu, ci numai slabi puterea ei; dara și acêșta
numai prin ridicarea prosperitatiei poporului.

Usurari'a numai prin forma se deosebesce de
rapacitate; deci ori-ce lege rigurôșta se justifica
contra ei; rezultatulu ori-carei rigurositati în
acêșta privintia va fi înse forțe micu și ne în-
semnatu, daca deodată nu se va curâ reulu la
radacin'a, la scaturiginea lui.

Joan Romanu.

Libertatea ungarêșca. *)

Daca se întempla se dica cineva, câ în
Ungari'a popôrele nemagiare sunt delaturate dela
viêti'a de statu, și pôrta numai sarcinele, ungarii
îndata și saru și dicu: Ce, nu avemu noi legi de
nationalitate, legi liberali, de cari nu sunt nici în
unu statu în Europ'a? Fașia de miscarea romanilo-
ru asia s'a declarat nu de multu și br. Josika
în Magyar-Korona. În adevêru n'au legi liberali,
êra pe câte s'ar pareâ câ le au, nu le respecta,
nu le tînu.

Ce e dreptu, la diet'a din Pest'a unu deputatu
romanu Borlea, s'a fostu provocatu la acele legi,
pe care le au, dara însi ei deputatii de ungaru
și-au batutu jocu de ele, între risete, pâna candu
Borlea le a disu: Nu veti ride voi, candu muscalii
ve voru prescrie legi, și voru pretinde, câ în locu
de jó regelt se dati binetie: dobre rano.

Cand ungarii, atâtu de credentiosi casei
domnitôrie, stateau în legatura cu emigrantii, câ se
restôrne totu pe acea casa domnitôrie, imperatulu
Napoleon a datu de scire la emigrati, câ nici în
vorba nu va stâ cu ungarii, daca aceia nu voru
acordâ popôrelor nemagiare tôte drepturile din
tiêra. Pe Napoleon foile ungarêșci ilu descriau câ
pe unu despotu, ci êca nici la unu despotu nu i'a
incaputu în capu, cum se traga bunetatile statului
numai un'a parte a poporatiunii, ungarii, și cele-
lalte parti, popôrele nemagiare se pôrte numai
sarcinele.

Atunci a pretinsu Kossuth dela ungaru, câ ei
la totu casulu se se întielêga cu popôrele nemagiare
din tiêra, și asia a propusu Tisza resoluțiunea la
diet'a din 1861, despre îndestularea totororulu pre-
tensiuniloru popôrelor nemagiare între marginile
întregitati tierii. Ci, câ cum a întielesu Tisza
aceâ resoluțiune, a spus elu însuși, dupace au in-
caputu ungarii la putere, anume, câ daca popôrele
nemagiare voru cutédia se se misce, pe tôte le
va sfarmâ. Êca libertatea ungarêșca.

Limb'a e tesaurulu celu mai scumpu alu unui
poporu, câ daca acela își perde limb'a, și'a per-
dutu și esistenti'a. Lumea nu a vedîutu inca
tiranu, care se fia cutediatu a pretinde, câ cine-va
se nu vorbêșca și se nu se rôge în limb'a sa; cu
ungarii amu ajunsu și la acêșta.

În „Bupapești Hirlep“ Nr. 106 unu cores-
pondente de ungaru în turbatiunea sa pe romanii
din comitatulu Satmariului i numesce înamici ungarilo-
loru, pentru-câ vorbescu între sine, și se rôga în
biserica romanesce, êra foi'a „Szamos“ în acestu
respectu trece cu cutediarea și nerusinarea sa preste
tôte marginile.

În tómn'a trecuta a muritu cantoriulu din parochi'a
romana a Satmariului, și fôl'a „Szamos“ în modulu
celu mai brutale s'a scolatu pe protopopulu-parochu,
cum de a cutediatu și a înmormentatu pe re-
pausatulu cantoriu în limb'a romana, și nu ungarêșce.

„Parochi'a romana sau greco-catholica tîne
comun'a Satmariului“? întrebâ numit'a foi'a în
Nr. 82 pe reprezentatiunea municipalitati? Apoi
scrie, câ faptele din partea parochului arêta, câ

*) Se pare, câ elementulu romanescu în comitatulu
Satmarului este atâtu de terorizat, în câtu de asta-
tômnâ pâna acuma nu a cutediatu nimeni de acolo din
locu se scôția la lumina acelea obrazlicii fanatici și
desperate, ci abia dupa luni de dile ne vinu aceste in-
formatiuni din dieces'a Gherlei. Red.

acolo comun'a greco-catholica se romanisédia cu forti'a. La inmortarea cantoriului, scrie numit'a foi'a, parochulu Joane Marcu a denegatu categoricu acea dorintia cuviósa si justa a consangeniiloru, cá se faca mormentarea in ritu ungurescu, si cu cántari unguresci. Dupa aceea foi'a „Szamos“ se arunca cu tóta nerusinarea asupra functiunei protopopului, si intréba, cá de ce este acela in acea parochia?

Me veti întreba: cine este acelu protopopu Joane Marcu din punctu-de vedere alu compatriotiloru sei. Eu ve voi spune cátu se póte mai pe scurtu. Védiendu acelu protopopu, cum acea urbe Satmariu, dotata dela natura cu multe bunatati, merge spre ruina, cum casele si alte averi ajungu in proprietatea jidoviloru, éra orasienii profesionisti isi lasa maiestriile sale, si se ducu de sierbitori, altii, unguri curati, emigra si ei in Romania'a, cá se nu piéra de fóme, éra poporul agricultoriu au ajunsu la cea mai mare misieletate, pentru-cá nu e nimicu, cá celu puçinu cu degetulu se'i usiorede sarcinele, si se arate, pe ce cale se potu usiora si ferici, deci acelu preotu este, care in unu operatu alu seu scrisu in limb'a unguresca, publicatu in un'a foia unguresca totu acolo, tiparitu si separatu, a aretatu in detaliu, cum locuitorii acelei comune urbane, se potu ferici asia, cá se fia ferici si nepotii nepotiloru loru, prin canalizarea hotarului, si reversarea aceluia cu ap'a Somesiului.

Totu acelu protopopu-parochu in una carte a sa, scrisa totu unguresce, au aratatu identitatea intereselor in unguiri si romani, si dupa-ce unguirii cu mintea si sciintia loru de statu, in acei cátiva ani de candu domnescu, au cufundatu statulu in detorii asia, in cátu din detoriile statului pe totu jugulu de pamentu din tíera vinu 40 de fl., candu jugulu de pamentu se vende prin licitatiune câte cu 10—30 de fl., si totusi nu e nimene care se cugete, cá se nu mai faca statulu detorie, sau se scape poporatiunea din cufundare, cá se nu fuga din tíera, acelu protopopu romanu e, care a aretatu modulu, cum prin desvoltarea starei materiale se potu portá sarcinele statului fára indetoriri mai noue, si se póte scapá si ferici poporatiunea tíerei.

Ideile numitului protopopu se infintíedia in Roman'a din punctu in punctu, in sfer'a comerciala, industriala si in agricultura, ce arata, cá acele sunt adeveratu practice; in Ungari'a inse a vorbí sau a scrie despre lucruri reali este cá si cum ai dice mortiloru: „Éca ce frumósa e natur'a, cum lucra neincetatu, scolati-ve si voi si ve apucati de lucru.“ Pe candu s'a intemplatu batai'a cu turcii la Mohaci (1526), in acelu desastru mare, ómenii in Ungari'a beau, mancau, venau si se desfatáu, si cu acelu desastru tíer'a a caditu in nefericirea cea mai mare seclii intregi. Acum puçini potu bé si mancá, ci acum altu blastemu a coprinu ánele ómeniloru: fanaticismulu magiarisarei; numai acesta mai are trecere, cá si cum amu stá éra in ajunulu unei catastrofe nefericite.

Inse e minciuna unguresca din partea fóiiei „Szamos“, cá consangeniiloru cantoriului aru fi rogatu pe protopopu, cá se faca inmortarea in limb'a unguresca. Acelu cantoru nici nu avuse in Satmaru consangeni; au fostu doi consangeni de ai lui la inmortarea din Marmati'a, cari inse nu sciú nici-unu cuventu unguresce. Din alta parte consistoriulu de Gher'a a respunsu la decisiunea unoru credintiosi sedusi din parochia Satmaru, despre usulu limbei unguresci la cultulu ddieescu, declarandu limpede, precum se si asteptá cu totu dreptulu, cá nici insusi consistoriulu nu are dreptu a decretá una sau alta limba de limba liturgica, si asia la acea decisiune a unoru poporeni fanatici necum se se invoiesca, ci o a declarat de nula; dupa aceea dispune, cá cultulu domnediescu se se faca in limbile liturgice, atátu in biserica cátu si afara de biserica, si asia si la inmortari, dara la aceste iertatiunile si predicele potendu fi si unguresce.

Asia protopopulu nici a avutu dreptu a inmortarea unguresce pe cantoru romanescu; cantarile s'au cantatu romanescu, ertatiunile, dupa usu si din respectu cátra publiculu ungurescu, unguresce, si predic'a s'a tinutu unguresce; asia s'au facutu tóte cu cuviintia si cu respectarea toturor intereselor, si publiculu preste totu, anume si celu ungurescu, s'a departatu dela petrecerea doiósa cu mangaiare sufletésca; numai fanaticii ce redigu foi'a „Szamos“ au facutu, cá atunci, candu protopopulu si parochulu de Satmaru dela intrarea lui in acea parochia a facutu si face tóte, cá se póta tiné pacea si intielegerea, si acestu simtiu ilu conduse si la inmortarea din cestiune; acei fanatici au facutu, cá la simtiulu de plecarea au respunsu cu ura, la simtiulu de respectu cu despretiu si cu tóta turbatiunea.

Dupa tóte acestea cum se póte numi fapt'a celoru dela Szamos? Calcare in pitióre a drepturiloru naturali si bisericesci ale romaniloru, spargerea cu mani sacrilege in altariulu bisericei romane; atacare cu arma la consciintia romaniloru si fortia la lucruri contrarie naturei insasi; provocare la ura si chiaru la revolta in contra institutiuniloru bisericesci romane, turburare de pacea religiósa, tendenti'a de a face nesuferita starea popóraloru nemagiare din tíera.

Ungurii se lauda cu legi politice liberali, si chiaru institutiunile religiunei nóstre sunt atacate de densii. Asia e adeveratu ce am scrisu mai susu, cá lumea nu a vediutu inca tiranu, care se pretinda, cá cineva se nu se póta nici rogá in limb'a sa, si aici amu ajunsu cu unguirii. Éca dara libertatea unguresca. Satmariulu a fostu pana acum modelulu de intielegere intre popórale diferite, ci cu fanaticismulu de magiarisare, asia se vede, si-au perdutu ómenii si acolo mintea. De acestea vreau unguirii si cu episcopatul ungurescu dela Dorogu, cá se turbure pe popórale nemagiare si in relatiunea loru cu Domnedieu insusi.

Foile unguresci scriu, cá popórale nemagiare din tíera sunt inimice unguiriloru, si le pare reu, cá romanii in memorialele loru se provóca la Europ'a. Popórale nemagiare din Ungari'a nu sunt inimice nimeuui, ci pe acele unguirii si-le facu inimice, candu nu le lasa nici a se rogá lui Domnedieu in limb'a loru, si vreau se le rapésca si acestu tesauru, care insusi Domnedieu l'a implantatu in ánele loru.

Szontagh, unu scriptoriu unguiru, a fostu scrisu, cá tatarii in Asi'a se fura si se omóra ei intre sine, si e fericare, cá i subjugá rusii, cá celu puçinu facu ordine intre densii. Ungurii in timpurile mai noue nu se omoru ei intre ei, ci éca, multime mare din ei se póta cátra celelalte popóra din tíera, cá inimici declarati ai acestora. Nu se mire dara nimeni, daca in cele din urma si alte popóra facu apelu in ne mai audit'a loru strimtóre la dreptatea Europei, intocma asia, precum au facutu magiarii neincetatu dela a. 1848 pana in 1866, adeca in restimpu de 18 ani. O.

Expositiune in Ungari'a.

Ministrulu de comerciu etc. a depusu la biurulu camerei deputatiloru unu proiectu de lege formulatu in 7 puncte, dupa care §. 1. La 1885 se va deschide in Budapest'a expositiune generala pentru intregu statulu Ungariei; §. 2. Expositiunea va fi organizata de cátra ministrulu respectivu cu conlucrarea respectiviloru barbati de specialitate; §. 3. Spre coperirea speselor expositiunei se va trece in budgetulu statului pe anii 1883, 1884 si 1885 câte 25 mii fl. subventiune anuala, apoi totu in acei ani anticipatiune cá imprumutu, adeca 75.000 fl. pe 1883, — 225.000 fl. pe 1884 si 100.000 fl. pe 1885, in suma totala 400.000 fl. §. 4. Acesti 400.000 fl. pana la finea anului 1885 trebue se se restituie la tesaurulu statului; §. 5. Venitulu curatu alu expositiunei va fi intrebuintiatu la scopurile justitiei si ale agriculturii; §. 6. Pana la inchaierea acestei expositiuni vreo alta expositiune generala in nici-o parte a tíerei nu se va putea face, dara si expositiuni districtuali se potu deschide numai cu concessiunea gubernului; §. 7. Executarea acestei legi cade in resortulu ministeriului de agricultura, comerciu si industria, cum si in alu finantieloru.

Modalitatea executarei se esplica pe largu in raportulu motivatu alu ministeriului.

Ori-cum va fi, noi suntemu de parere cá spre scopulu unei expositiuni generale se se prepare si romanii cu totu adinsulu. Éca acilea unu campu triplu si fórtelargu de activitate, in care cu tóte rivalitatiile si urgiile internationali, nu ne póte stá nimeni in cale. Aici nu incupe nici-o resisténcia passiva, ci ne face atátu datorinti'a cátra noi insine, cátu si dreptulu fiacaruia cá fiú alu patriei si ambitiunea nóstra legitima, cá se ne aratamu si noi, care ce sciú si cátu potemu. Acuma, dupa-ce ne cercaseramu poterile noi de noi, de doue ori in 20 de ani, se avemu curagiulu de a intrá in concurentia alaturea cu tóte celelalte popóra conlocuítorie. Anume barbati se nu mai lucre cá in 1881, se nu mai puna manile in sinu, lasandu pe femei cá se le salvedie onórea; cu totulu altumentrea se si resfranga manecile. Acuma nu mai póte dice nici-unulu cá in 1881, ba cá i este frica se nu se strice cu unguirii, ba cá se teme de mani'a dlui solgabirau si a dómnei, ba cá nu a sciutu mai de multu, ba cá Sibienii ii voru róde marfa cá siórecii si cá clotianii, ba câte

alte secaturi si preteste de nimicu bune spre a si mascá cineva sau lenea, sau avariti'a, sau lips'a totala de sentimente mai desvoltate si de ambitiune nobila. Daca nu erau la midilocu miserii de acestea, expositiunea din 1881 ar fi avutu rezultate indoitu si intretu mai frumóse si mai maretie.

Din Vien'a.

Dupa 4 Februaru se mai tinú o siedintia a ministriloru din ambele parti ale monarchiei, totu sub presidiulu Maiestatiei Sale, apoi in alta di éra si se adunara ministrii separatu. Nu se scie nimicu positivu din tóte câte s'au tractatu in Vien'a in totu decursulu septemanei. Va fi una, ba va fi ceealalta; dara nici-unu diariu n'are curagiulu se garantiedie ceea ce spune, numai in negatiune sunt tari cele oficióse, in conjecturi celelalte. Cu cátu inse afacerile iau faci'a mai misteriósa, cu atátu, instinctulu popóreloru se turbura mai multu.

Din strainatate.

In Franci'a totu reu. Se pare, cá senatulul va veni in conflictu cu camer'a din caus'a pretendentiloru la corón'a.

Din Britani'a mare. Cu conferenti'a danubiana au si inceputu se o pati'a. Deschiderea ei se amaná cu totulu pe neasteptate din 5 pana la 12 Februaru. Rogamu pe lectorii nostrii cáti citescu si diarie mari cotidiane din Budapest'a si Vien'a, se nu suferé a fi sedusi de multimea faimeloru câte se publica in acésta cestiune fatala mai virtosu asupra Romaniei. Mai biue se nu créda nimicu. Deocamdata inse le recomandamu urmatoriulu articulu reproducu acilea dupa „Curierulu finantiaru“ dela Bucuresci Nr. 19:

Buletinu politicu.

O telegrama din Londr'a ne anuntia cá, din caus'a indispositiunei comitelui de Münster, ambasadorulu Germaniei, intrunirea conferintiei dunarene s'a amanatu din nou pentru unu terminu de optu dile, adica pana luna viitóre. Acésta amánare va mai lasa cátu-va timpu de cugetare diplomatiloru cari sunt chiamati se resolve dificultatile ivite in valea Dunarei. Asta-di, candu tóta press'a européna este plina de studii amenuntite asupra diverselor interese care se léga de navigatiunea Dunarei, conferinti'a nu póte se traga decátu folóse din acésta prorogare.

Pintre numerósele articole scrise de diverse organe de publicitate, avemu de semnalatu asta-di o lucrare importanta publicata in colónele diariului „l'Univers“ sub semnatura dlui Marbeau, cunoscutulu autoru alu operei les Teutons et les Slaves. D. Marbeau este unu amicu alu Austriei, dar unu amicu inteligentu si desinteressatu. De aceea opiniunile si consiliile sale trebue se aiba multa valóre in ochii cabinetului din Vien'a, si acésta cu atátu mai multu, cá dsa vorbesce de tierile dela Dunare in deplina cunoscintia de cauza, dupa ce le-a studiatu in persóna una dupa alta, dupa ce si-a datu bine séma de ideile si sentimentele nationale care domnescu printre popórele dunarene. Cu aceste elemente pretióse de apretiare, d. Marbeau arata curatu Austriei, cá nu interesele sale, ci interesele unei politici straine si dusimane o impingu necontentitu spre cucerirea Dunarei, care are se o coste insasi viati'a sa cá statu occidentalu. Dsa demonstra, cá comisiunea mixta propusa de Austri'a va fi o institutiune fára viatia, precum a fostu si comisiunea riverana creata prin tractatulu de Paris si desfiintata prin tractatulu din Berlin, si cá, in ori-ce casu, ea nu va putea servi decátu spre a crea conflicte de interese si lupte continue intre Austri'a si comisiunea européna, careia tractatulu din Berlin i-a incredintiatu supraveghiarea libertatiei navigatiunei la Dunare. Acésta mergere a Austriei spre Orientu o va face pe de o parte se pérda Triestulu, éra pe de alta parte popórele din peninsul'a balcanica se voru opune cu hotarire la mersulu ei progressivu si, in acésta lupta, in care aceste popóre voru avea de cine se fia sustínute, victori'a numai a Austriei nu póte se fia.

Pentru a impacá tóte interesele, d. Marbeau propune, cá conferinti'a din Londr'a se se tina de prescriptiunile tractatului din Berlin, adeca se lase supraveghiarea navigatiunei in manile comisiunei europene, care ar delega unu inspectoru generalu de navigatiune, cu misiunea de a observá strict'a executare a regulamentelor de cátra statele tiermurene. Acésta solutiune a fostu propusa si in colónele diariului nostru, de cátra autorulu brosierei aparute acum de curendu sub titlulu: Le Danube devant la Conférence de Londres. Ea ne pare

multu mai buna, pentru astadi, de câtu cererea unei comisiunii mixte, care ar da locu la totu felulu de lupte de preponderantia, care ar consumá activitatea tieriloru dunarene in discutiuni sterile si in conflicte diplomatice, care ar impedeá ori-ce dezvoltare economica in aceste tieri si care s'aru disolvá preste curéndu, cá si fost'a comisiune riverana, fára a produce nici-unu resultatu favorabilu comerçului si navigatiunei pe Dunare.

Apelu!

Subsemnatulu comitetu isi permite a apelá din nou la on. publicu romanu pentru sprijinirea „Reuniunii femeiloru romane din Sibiu” intru realizarea scopului ei: de a infintiá in Sibiu unu institutu romanu de crescere pentru fete, impreunatu cu internatu si intocmitu asia, cá elu se póta corespunde toturorur intereselor de educatiune ale familiiloru romane, din ori-care parte a tieriei.

Pe câtu de grea este problem'a ce si-a propusu reuniunea nóstra, pe atátu de simtita si de urgenta este realizarea ei.

Activitatea reuniunii inse trebuie se tinda in prim'a linia la crearea fondului necessariu.

Innoimu deci prin acésta apelulu nostru din Octobre 1881 cátra tóte femeile si cátra toti barbatiu romani, ¡carii póta in ánim'a loru viulu interesu alu progresului romanescu; cerendu-le concursulu la urmarirea scopului reuniunii nóstre de interesu generalu, si rogandu'i, a contribuí la crearea fondului reuniunii prin inscriere de membrii, cum si dupa impregiurari prin celelalte midiolóce indicate in §. 7 alu statuteloru reuniunii de urmatoriulu coprinsu:

§. 7. Fondulu reuniunii se formédia:

- din contributiile membriloru reuniunii de tóte categoriile;
- din veniturile petreceriloru, concertelor, prelegeriloru, sortituriloru si espositiuniloru ce se voru arangéa in favórea reuniunii;
- din ereditatile, legatele si donurile ce i se voru face;
- din colectele ce se voru întreprinde in favórea ei.

Statutele reuniunii si formulare de de hiaratiuni pentru inscriere de membrii, se gasescu pe la colectantii reuniunii din tinuturi, si la cerere se trimitu dela comitetu ori-unde prin posta franco.

Contribuirile, cum si corespondentiele in afacerile reuniunii sunt a se adressá: „Comitetulu reuniunii femeiloru romane din Sibiu” (N.-Szeben).

Persónele, care aru binevoí a se insarciná cá colectantii ai reuniunii, sunt rogate a ne incunoscintiá.

Sibiu, 7 Februaru 1883.

Comitetulu reuniunii femeiloru romane din Sibiu.

Maria Cosma m. p., V. Romanu m. p.,
presidenta. secretariu.

Sciri diverse.

— (Quietantie romanesci). Din Beiusiu ni se scrie, cá la perceptoratulu regescu de acolo controlulu Molinnyak ruteu curatu dupa origine si crescere, a declaratú cá nu va mai numerá nici-unu banu pe quietantie scrise in limb'a romanésca. Noi nu ne miramu de acésta plesnire in fácia si calcarea a legeri de nationalitati prin unu rusniacu renegatu, candu scie tóta lumea din Ungari'a, cá dintre ruteni se alegu cei mai multi renegati in frunte cu cei doi episcopi ai loru bine subventionati din fondurile de dispositiune; mai departe confratii din Beiusiu au ocaziune de tóte dilele cá se védia ce facu cu limb'a romanésca chiaru si notarii dela sate, atátu in vastulu comitatu in care se afla ddloru, câtu si in comitatulu Aradului cu immensa maioritate romanésca, cum isi batu jocu de ea in scrisu si in vorba, cá se nu cada din grati'a unguiloru; in fine se caute la numeros'a inteligentia romanésca din Arad, Oradea etc., in câte familii se mai vorbesce sau citesce limb'a nóstra.

Apoi se te mai miri de cei din Marmati'a? Se duce minune ce frica de unguri a intratu in ósele generatiuniloru moderne, in câtu pare cá aru avea a face cu tatarii lui Gingis-Chan ori cu ai lui Tamerlan.

— (Memorandulu si furcile). Aflamu dela Clusiu, cá unu preotu din o comuna invecinata intrebaudu la care libraria se vinde memorandulu romaniloru, unu unguuru ii respunde asia: „Toti cumparatorii memorandului merita cá se fia pusi in furci.” — Adeca tocma cá in dilele lui G. Sincai inainte de acésta cu 80 de ani. Óre inse de ce acelu preotu este asia de fricosu, in câtu nu dete pe fácia numele acelu barbaru? Si de ce nu'lu trage in judecata pentru vatemare de onóre? Are terminu de 6 septemani. Ne aducemu bine aminte de inainte cu 55 de ani, candu vedeamu popi romanesci legati cu fune si adusi la asentare, altii batuti cu pumnii pe strada. Totu asia mai este si acuma?

— (Apelulu „Romaniei june” din Vien'a). Desvoltarea pe terenu literaru este scopulu de capetenie, pe care societatea academica „Romania-juna” de 13 ani de candu esista, cu sirguintia 'lu urmaresce. Acesta e idealulu care insufletesce in mersulu seu pentru propasire, acésta e tint'a spre care se indrépta. Urmándu pe acésta cale, amu pututu dobandi increderea onoratului publicu. Éta conditiile trebuincióse pentru o activitate, fia câtu de modesta, care uneori e inse productiva.

Suntemu prea fericiti a ve anunčia, cá „Romania juna” va eda unu „almanachu” care va fi ilustratu cu augustulu nume „Carmen Sylva” si cu numele celoru mai distinsi scriitori romani, membri ai societatii. Elu va cuprinde uumatórele scrieri noua:

Carmen Sylva: „Vremea si iubirea”. (Alegorie).

Alexandri V.: „Érn'a vine.” „Isvorulu”. (Hora din Mircesei).

Aurelian P. S.: „Unu sfatu poporului romanu.”

Crénga J.: „Anecdota.”

Eminescu M.: „Lucéferulu” (Poesia).

Gane N.: „Jonu Úrdila. (Novela).

Maioreacu T.: „Despre progressulu adevéruulu in judecarea lucrariiloru literare.”

Negruzzi J.: „Copii de pe natura.”

Neintielegere. Mostenitorii mei.” (Poesii).

Popescu J. (Sibiu): „Necesitatea studiulu pedagogiei.”

Sbiera J. (Cernauti): „Conditiunile necesarie pentru esistenta'a, conservarea si prosperarea graiulu nationalu.”

Slavici J.: „O scrisóre din Itali'a, mai alesu despre S-ta Cecilia si Neapoli.”

Teclu N.: „Insemnatatea Chimiei.”

Vulcan J.: „Iubirea”. (Poesia).

Xenopolu A. D.: „Realismu si idealismu.”

Insemnatatea acestui opu este usioru de recunoscutu. Pe o icóna mica elu va presenta o activitate a literaturii nóstre de acum. Constandu pe caldurosulu sprijinu, cu care onoratulu publicu ne a intimpinatu totudeauna, ne-amu silitu a corespunde câtu mai multu datorintiei nóstre. Apelamu dar la fia-care romanu, cá-ci de resultatulu întreprinderii e legata prosperarea romaniei june.

Almanachulu va aparea la inceputu lui Martiu st. n. avendu 15—17 coli de tipariu, 8° mare. Pretiulu 2 fl., pentru Romania'a 5 lei noi

Ne luamu voia stimatú domnule a ve ruga se ne oferiti si dvóstre, deosebitulu ajutoriu, si a deschide prin list'a de abonamentu Nr. 341 o colecta in cerculu cunoscintieloru dvóstre, éra celu multu pâna la 1 Martiu st. n. se ne inapoiati acésta lista, ori-ce resultatu ar avea, pe adress'a: Eugeniu Zotta „Romania juna” VIII Langegasse Vien'a.

Primiti ve rugamu p. t. domnule asigurarea deosebitei nóstre consideratiuni.

Comitetulu pentru almanach:

Dr. C. Popasu, A. I. Popa.
presidentu.

— (Subscriptionu). Se constituie in orasiulu Galati unu comitetu pentru redactarea unei reviste sub titlulu: „Literatur'a romana”. Acésta revista avéndu de scopu de a propaga propri'a limba romana, róga onorabilulu comitetu pe toti domnii amatori de literatura a dá obolulu dloru spre sustinerea acestei reviste; totuodata incurajandu intregulu corpu, care este compusu numai de juni romani.

Acésta revista va fi compusa din 4 cóle octave, hartie buna si va apare la 1 Martiu a. c., regulatu o data pe luna, continéndu: Romantie, piese teatrale interesante si morale, poesii, cugetari, enigme, etc.

Pretiulu abonamentulu pe unu anu 12 lei, éra pentru domnii membrii comitetulu pretiulu se reduce la 10 lei. — Toti domnii din comitetu potu participa la acésta revista cu scrierile si traductiunile dloru, inse sub controlu de stilu si ortografia.

Cu terminarea abonamentulu fia-care abonatu va primí unu tablou coloratu interessantu, sub titlulu de: „Poligraminia”, lucrare compusa numai din linii tipografice de renumitulu nostru june concetatiénu A. P. Antoniady.

Ori-ce cerere de abonamentu se se adressedie la administratiunea si redactiunea, cari sunt incredintiate dlui T. Zotta, strad'a Domnéscá Nr. 12.

— (Salisce, in 4/11 1883). Balulu pompieriloru voluntari din Salisce tinutu a séra a fostu cercetatu de unu publicu numerosu din comuna si din giuru.

Pâna la darea unui ratiociniu detaiatu, am onóre a ve comunicá, cá venitul a fostu 148 fl. 53 cri, din care subtragéndu-se spesele de vreo 50 fl., remane unu venitu curatu de aprópe 100 fl. v. a

Dintre onoratorii din Sibiu ne-au surprinsu prin presentia dloru ddnii Visariunu Romanu, advoc. Joanu

Popa, marele proprietariu Alexandru Lebu si cátiva dni oficiari, éra din comunele marginasie preoti, invetiatori, notari si alti ómeni fruntasi si inteligenti.

Nu mai puçinu placuta ne-a fostu presentia dnei V. Albini din Cutu si a ficei dneisale, care cu dreptu cuventu a ocupatu primulu locu intre jucatórele din sér'a aceea, si acésta prin costumulu nationalu romanescu de dincolo de Carpati.

La més'a comuna, intre pause, sirulu toasturiloru l'a deschisu dn. Nicolau Ivanu, pentru presedentele reuniunii, dn. J. Macsimu.

Cei mai betrani óspeti si-au petrecutu intre discursuri si toastu in sal'a cea mare a scólei din Salisce, care de astadata a fostu arangeata cu unu gustu deosebitu de presedentele comitetulu arangeatoriu dnulu Nicolae Borgia, éra tinerimea a dansatu pâna in diori de dioa, parendui-se fiacaruia nóptea din 3 Februaru mai scurta cá ori-candu. Toastulu dlui Popa — prin umorulu celu placutu si stilulu poporalu, a contribuitu multu la placerea serbarei.

Dauna fórté simtita, cá Salisce nu are unu otelu sau unu locu mai spatiosu pentru astfelu de intruniri, pentru-cá asta-data publiculu a fostu multu prea indésuitu, si alte trei incaperi s'au aretatu multu mai strimte fácia cu numerosii participanti.

Unu participante.

— (Concertu) impreunatu cu dantiu, se va arangia de junimea romana universitaria din Clusiu, in favorea societatei de lectura „Juli'a” si a fondului pentru infientiarea unei scóle romane de fetitie in Clusiu, la 1 Martiu st. n. 1883 in sal'a redutei urbane. Inceputulu la 7^{1/2} óre sér'a.

Clusiu, 1 Februaru 1883.

Pentru comitetulu arangiatoriu:

D. Teodoru Mihályi, Josifu Turcu,
presedinte. secretariu.

Constantinu Popu,
membru in comitetu.

Pretiulu unui biletu de intrare: 2 fl. de persóna, 4 fl. de familia de doi membrii, éra pentru ceialalti de fiacarele câte 1 fl. 50 cr.; unu biletu de feréstra seri'a a I. 2 fl. 50 cr.; seri'a a II. 1 fl. 50 cr.; de galeria locu numerisatu 1 fl. 50 cr.

In decursulu pausei se voru jocá „Calusierulu si Lung'a”.

Ori-ce contribuii marinimóse se voru cuita cu multiamita pe cale diuaristica.

Despre crudimi barbare.

Respunsu datu lui „Pester Lloyd” cu documente.

(Urmare si fine).

Petreny 20. April 1849: 1 Romäne.
Petras 14. April 1849: Stefan Gergel, Romäne.
Petrosan Oktober 1848: 3 Romänen.
April und Juni 1849: 10 Romänen.
Piski Februar 1849: 1 Romäne.
9. Februar 1849: 7 Romänen.
Pleskutza März 1849: 2 Romänen.
Podele Jänner 1849: 10 Romänen, hievon 3 Weiber, 3 Kinder.
Pojen November 1848: 1 Romäne
Pojenari Oktober 1848: Ortspfarrer, Romäne, und ein anderer Pfarrer.
Oktober 1848: 3 Romänen.
Pokafalva 10. April 1849: 6 Romänen, 1 Sachse.
Poklos April 1849: 5 Romänen.
Presaka 13. Oktober 1848 u. Mai 1849: 11 Romänen, 30. April 1849: 1 Romäne.
Puji April 1849: Nicolae Josifu, Romäne.
Radnoth Oktober 1848: 24 Romänen.
1849: Oltean Joan, Russu Georgie, Romänen.
Oktober 1848: 13 Romänen.
Jahr 1848: 2 Romänen, 3 Ungarn.
Ribitsora März 1849: 1 Romäne.
Ribitza Oktober 1848: 2 Romänen.
Riska Mai 1849: 2 Romänen.
Riskulitza März 1849: 3 Romänen.
Rosia 2. Juni 1848: 1 Romäne.
Sárd April 1849: 43 Romänen.
Mai 1849: 1 Romäne.
Saulia 1848: 2 Romänen.
Szantsal 7. und 19. Jänner 1849: 19 Romänen und 2 Ungarn, hievon 2 Weiber.
Mai 1849: Borsan Trifán, Romäne.
19. Jänner 1849: 4 Romänen.
Szekeremb 11. April und Juli 1849: 5 Romänen, hievon 1 Weib.
Selaud 15. Mai 1849: 2 Romänen.
Sibisan April 1849: Las Stefan, Poklisan Dumitru, Poklisan Andrei, Nicolae Katana, Romänen.
Suharu Juni 1849: 5 Romänen, hievon 1 Weib und 2 Kinder.
Sohodol 3. Jänner 1849: 1 Romäne.
Szantohalma Februar 1849: 16 Romänen, hievon 4 Weiber etc etc etc.

A reproduce aici biosiur'a germana intréga, care coprinde cele 4834 persóne de ambele sexe si din tóte perioadele vietiei omenesci, dela mosi septuagenari pâna la prunci, a mai adaoge si celelalte conspecte, prin care numerulu celoru omoriti se rectificá pâna la 6112, —

ar ocupá locu prea preste mesura multu intr'unu diariu micu. Brosiur'a germana formatu 4°, din care publicaramu pâna acilea catalogulu omoritoru, este de 82 pagine, si noi abia am ajunsu la pag. 38. Credemu inse că atâta câtu publicaramu in limb'a germana, este unu respunsu de ajunsu datu lui „Pester Lloyd“ la provocarea lui cea aroganta. Lui ii stau bibliotecii si archive multe si mari la dispositiune in capital'a tiei si in capital'a imperiului, ilu costa prea puțin, pentrucă se afe adevierulu curatu si se nu mai publice nici fantasii nici minciuni precugetate din anii 1848—9.

Pentru publiculu nostru va fi de ajunsu, daca vomu recapitulá numerulu celor omoriti, nu inse singuru dupa brosiur'a ce ne stă de inainte, ci si din alte acte supplementarie asia precum a recapitulatu on. dnu E. A. Bielz in statistic'a sa la a. 1857.*) Din acelea esu urmatóriele cifre de omoruri:

1. Spondiurati sau impuscati cu sententi'a tribunaleloru revolutionarie de sange dupa legea stataria numai	449 persóne
2. Fara judecata, numai la porunc'a oficiariloru unguri	769 „
3. In comunele atacate si ocupate de insurgenti pe timpu mai lungu sau mai scurtu, impuscati 709, spondiurati 31, cu totii	740 „
4. Omoriti in alte moduri (taiati, aruncati in focu sau in apa, sau inchisi si innadusiti etc.)	2871 „
5. In fervórea bataliloru cu trupele imperatesci, au mai fostu omoriti dintre locuitori	1283 „
Sum'a	6112 persóne

Aprópe jumetate din acestea victime au fostu din doue districte principali, alu Albei si alu Clusiuului, adeca in partile tiei iobagite mai amaru.

Acelea victime din anii 1848—9 se impartu:

1. Dupa sexu: in 5680 barbati, 363 femei, 69 prunci = 6112.
2. Dupa nationalitati: 5405 romani; 310 sasi; 304 magiari; 93 de alte nationalitati = totalu 6112.

In aceste cifre nu e coprinu nici-unulu din miile de soldati si recruti combatanti, incependu din 18 Octobru 1848 pâna in 14 Augustu 1849, adeca in 10 luni; nu nici multimea acelora, despre cari nu se scie nici pâna in dio'a de astadi, care unde au peritu, in flacarele sateloru si orasieloru, in Murasiu, Oltu, Simesiuri, Ternavi si Crisiuri innecati, degerati prin codrii si paduri, in acea érna fórtu grea, sau instrainati din colo de munti, deveniti mancare fereloru.

Si tóte acestea atrocitati se intielegu numai despre Transilvani'a; este inse o asteptare fórtu legitima, cá incai acuma, dupa 34 ani, se se afe câte cineva si din Banatu, si din comitatele ungurene locuite de romani, care se scótia la lumina si atrocitatele comise in acelea parti ale tiei.

Compatriotii nostrii magiari au grijitu bine, cá se dea la lumina cele mai multe suferintie ale loru din revolutiune si din periodulu de diece ani ai absolutismului; ei au consemnatu tóte, le tínu minte si le comunica generatiunei june. Romanii nu facu acésta, spre rusinea lor, ci lasa cu nepasare cá se mintia cine câte'i place, spre a'i degradá si a'i espune la urgia Europei. La multi carturari carii au asistatu, ba au si confaptuitu la multime de actiuni istorice in acei ani, cá ómeni in etate de 18 pâna in 40 de ani, pare cá le au inghiatiatu sangele in vine, cá se nu publice nimic din câte au vediutu, auditu si patitu ei insii.

Red.

Bibliografia.

-- Revista pentru istorie, arheologie si filologie suptu redactiunea dlui Gregoriu Tocilescu professoru la universitate si actualu directoru alu ministerului culteloru si instructiunii. (Revista trimestriala cu multe stampe litografiate si xilografii, abonamentulu pe anu 25 lei.)

In primul numeru coprinde urmatóriele:

1. Mihailu G. Siutiu. Tesaurulu dela Turnu-Magurele cu o stampa aurita si patru xilografii in textu.
2. Dr. M. Gaster. Stratificarea elementului latinu in limb'a romana.
3. M. Cogalniceanu. Colectiune de modeluri de picturi religiose de dascalulu Radu Zugravulu cu 8 stampe litografiate.
4. A. Lambrioru. Ceva despre conjunctivulu romanescu.
5. Ales. D. Xenopolu. Finantiele in epoc'a fanariotiloru.
6. Dr. M. Gaster. Texte romane inedite din seclulu alu XVII.
7. Gr. G. Tocilescu. Monumente epigrafice si sculpturale din Dobrogea, cu o charta litografiata si 6 xilografii intercalate in textu.
8. A. Papiu Ilarianu. Memoriu ineditu prezentatu principelui Alex. Cuza.
9. V. M. Burla. Despre pronuntiarea lui S. in limb'a latina.
10. M. B. Caloianu. Sortes sau respunsuri de oracolu.
11. V. Dimitrescu. Note asupra monumenteloru, ruineloru si locuriloru insemnate istorice din judetinu Mehedinți.
12. A. I. Odobescu. Inscriptiunea lui Stefan celu Mare dela curtile domnesci din Hârlau cu o xilografia in textu.
13. Arch. Ilarie Husieanu. Inscriptiunea dela biserica sf. Voevozi pronumita Dancu din orasiulu Jasi cu o xilografie in textu.

*) Handbuch der Landeskunde Siebenbürgens etc.

14. Gr. G. Tocilescu. Documente inedite privitóre la istoria Romaniloru, cu 3 xilografii in textu.

15. G. Maioru. Monumenta comitialia regni Transilvaniae.

16. P. Ispirescu. Dicatori populare.

17. Dr. M. Gaster. Recenziuni.

18. D. More. Saptaturele dela Troesmis.

19. A. Lecomte de Noüy. Semne lapidare dela biserica Trisfetitele din Jasi, cu o xilografie in textu.

20. A. A. Kunik. Despre originea romanésca a asia numitului taleru de aur alu printiului russu Cholinski.

Acésta revista a desteptatu atâta interessu in publiculu romanu, cá petrecându-se fórtu iute fascicul'a publicata, autorulu a fostu nevoitu se faca a o dou'a editiune. („Educatóriu“).

Prenumeratiune la „Caliculu“ pro 1883.

Abonamentulu pentru Austro-Ungari'a pe anu 3 fl., pe 1/2 de anu 1 fl. 50 cr.; pentru Romani'a pe anu 7 franci pe 1/2 anu 3 franci 50 cent.

Despre „Caliculu“ scrie „Romanulu“ dela Bucuresti din 9 Martiu 1882: „Diarulu umoristicu „Caliculu“ din Sibiiu a facutu progresse fórtu insemnate; numerulu ce anu primitu de curéndu stralucesce printr'o multime de istorisiri haslii si de observatiuni picante, cari neaperatu te face se ridi. Daca acestu diariu s'ar bucurá de o puternica incuragiare, de sicuru cá in curéndu timpu ar puté deveni unu diaru umoristicu de primulu rangulu!“

„Luminatoriulu“ dela Temisiór'a in numerulu 12 din 1882 intre alte laude dice: „Oricine a cetitu „Caliculu“ dlui Popa s'a convinsu, cá umorulu lui e classicu, satir'a geniala si ilustratiunile nimerite etc.

Rogamu pe p. t. publicu, iubitoriu de o lectura picanta si nicipandu supusa invecchirei, a grabi cu trimiterea abonamentului, cá se nu venimu cá in anulu trecut in neplacut'a positiia de a nu mai puté servi cu exemplare comptete.

Administratiunea „Calicului“ in Sibiiu.

Exemplarie dela inceputulu semestruului din „Observatoriulu“ mai avemu.

Din anii 1878 pâna in 1881 nu mai avemu de prisosu, decâtu numai câte 1 exemplariu, inse legatu, de care ne-amu potea lipsi. Pretiulu 7 fl. v. a.

Din a. 1882 se mai afla câteva intregi. Red.

Cursuri de Bucuresti in Lei noi (franci).

8 Februaru st. n. 1883.

Fonduri de Statu:

Banca Nationala (500 l.)	312.60
Societatea „Dacia-Romania“ (300 l.)	404.—
Banca Romaniei (500 l.)	203.—
Soc. cred. mob. rom. (500 l.)	—
Soc. rom. de construct. si lucrari publice (l. 500)	—
Rent'a romana 1875 5%	90.—
Rent'a romana amort. 5%	97.—
Rent'a romana (Ruralu conv.) 6%	99.—
Obligatiuni de Statu C. F. R. 6%	—

A esitu de sub tipariu:

Memorialu

compusu si publicatu din insarcinarea conferentiei generale a reprezentantiloru alegatoriloru romani adunati la Sibiiu in zilele din 12, 13 si 14 Maiu st. n. 1881.

Prin comitetulu seu esmisu cu acea ocaziune. Sibiiu, tipariulu tipografiei archidiececane 1882. Formatu 8-vu 144 pagine. Tipariu frumosu, in care s'au stracuratu numai puțin erori tipografice.

Dupa-ce acésta editiune I. de doue mii exemplarie s'a si trecut in doue luni, au aparutu in tipografi'a W. Krafft Sibiiu 1883 din acelasu

(141)

Conspectulu

operatiuniloru institutului de creditu si de economii „ALBINA“.

in lun'a Ianuariu 1883.

Intrate:	Esite:
Numerariu fl. 74,567.78	Depuneri fl. 134,345.77
Depuneri „ 126,505.25	Cambii escomptate „ 98,541.79
Cambii rescumperate „ 104,661.80	Imprumuturi ipotecari si alte imprumuturi „ 31,215.30
Imprumuturi ipotecari si alte imprumuturi „ 3,305.48	Interese pentru depuneri „ 200.98
Interese si provisiuni „ 11,028.74	Contributiune si competintie „ 81.25
Chiria „ 103.33	Salarie si spese „ 2,350.11
La fondulu de pensiune „ 53.80	Moneta cumperata „ 58,234.67
Moneta venduta „ 48,948.22	Conturi curente „ 83,035.09
Efecte „ 49,306.60	Diverse „ 1,367.90
Conturi curente „ 53,640.73	Saldo in numerariu cu 31 Decembre „ 63,511.75
Diverse „ 762.88	
fl. 472,884.61	fl. 472,884.61

Sibiiu, in 31 Ianuariu 1883.

Visarionu Romanu m. p.,
Directoru esecutivu.

J. Lissai m. p.,
Comptabilu.

Editoru si redactoru responsabile: G. Baritiu.

Tipariulu lui W. Krafft.

Memorialu

editiunea a dou'a, avutita cu actele adunarei si cu partile cele mai interesante ale desbateriloru conferentiei electorale din Maiu 1881, prin urmare cu unu supplementu decinci cóle asia, cá acésta a dou'a editiune este de 15 cóle tiparite, care aru face circa 100 cóle scrise.

In supplementulu acestui operatu istoricu si juridicu reflectamu anume la protocolulu adunarei, intru care se coprinde si catalogulu exactu alu toturoru membriloru verificati ai acelei conferentie memorabile, cu positiunea sociala si cu tínutulu din care au fostu alesi si delegati. Totuodata suntemu siguri, cá publiculu nicecum nu va trece cu vederea mai virtosu acelea discursuri eminente, care au fostu decisive intru a concentrá tóte voturile intru unu singuru votu.

De si editiunea a dou'a costa cu 1/3 parte mai multu decâtu a costatu editiunea I a acestui memorialu, totusi pretiulu i s'a pusu numai 1 fl. 20 cri v. a.

Memorialulu editiunea II. precum si acelasu memorialu tradusu in limbile germana, magiara, francesca dupa editiunea I. se comanda la tóte librariile, atatu in tíera câtu si in afara, éra de a dreptulu se póte trage prin posta sub banda in cruce, mai usioru si mai siguru, cu spese numai de 5 cri pe langa mandatu (Anweisung). Din câte 10 exemplarie cumparate dintru odata se dá unulu gratis. Dela 30 pâna la 100 exemplarie se dá rabatu 20%.

Acei domni cari inca n'au administratu pretiulu exemplarielor din editiunea I, sunt rogati cá se binevoiesca a o incassá câtu mai curendu si a o inaintá la dn. cassariu Vis Romanu in Sibiiu, cá se se póta coperi spesele editiunei II.

Se nu uitamu, cá editiunile in celelalte trei limbi mergu parte mai mare impartite gratis, mai virtosu in strainatate, si acelea bani costa. (140) 1—2

Sz. 553/1883.

(139) 3—3

polg.

Hirdetmény.

A nagy-szebeni kir. törvényszék részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint nagy-szebeni kir. közjegyző Zágoni Gábor közjegyzői irodáját. Nagy-Szeben 1883 évi február hó 1-ső napján nyitja meg.

A nagy-szebeni k. törvényszéknek 1883 január 24-én tartott üléséből.

(Traductiune.)

Nr. 552/1883.

civ.

Publicatiune.

Din partea tribunalului regescu dela Sibiiu se face prin acésta cunoscutu, cá notariulu publicu Gabriel Zágoni in Sibiiu isi deschide cancelari'a sa aici in 1 Februaru 1883.

Din siedinti'a tribunalului regescu dela Sibiiu tínutu in 24 Ianuariu 1883.

Orma y, presedente.

L á z á r, notariu.

Pentru cunoscuti

me rogu inca de câteva carticele „Krankenfreund“, cáci in urm'a vindecarei mele curende si neasteptate toti vreu a ceti carticic'a nurnita etc. etc.“

Acestea siruri venite dela unulu care fú norocosu a se vindeá curendu, vorbescu ele de sinesi. Deci ragemu numai atentiunea, cá „Krankenfreund“ la dorintia se va espedá prin K. Gorischek's Universitäts-Buchhandlung Wien I Stephansplatz 6, gratis si franco, si asia doritoriloru a o avé, nu li se facu alte spese, decâtu 2 cri pentru una charta postala. (134) 6—14